

Asia: VN/37682/2025

Lausuntopyyntö ehdotuksista valtioneuvoston asetukseksi yleisistä kielitutkinnoista annetun asetuksen muuttamisesta ja valtioneuvoston asetukseksi suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vammaisfoorumi ry kiittää mahdollisuudesta lausua asetusehdotuksesta ja tuo lausunnossaan esiin erityisesti saavutettavuuteen, yhdenvertaisuuteen ja viittomakielisten oikeuksiin liittyviä näkökulmia. Vammaisfoorumi edustaa valtakunnallista vammaisjärjestöjen yhteistyöelintä ja lausuu useiden vammaisryhmien näkökulmasta.

Viittomakielen lisääminen kielitutkintoasetukseen

Vammaisfoorumi yhtyy Kuurojen Liiton näkemykseen siitä, että viittomakielen lisääminen yleisten kielitutkintojen järjestelmään on erittäin merkittävä ja pitkään odotettu uudistus. Uudistus vahvistaa suomalaisen viittomakielen asemaa ja tukee viittomakielisten henkilöiden yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa.

Pidämme tärkeänä, että asetusluonnoksessa on tunnistettu viittomakielisten tutkintojen järjestämiseen liittyvät erityispiirteet ja että toimeenpanoon liittyvät haasteet kuten digitaalisten alustojen soveltuvuus viittomakieliselle aineistolle sekä arvioijien rekrytointi ja koulutus on otettu perustelumuistiossa huomioon.

Vammaisfoorumi korostaa, että näiden uudistusten onnistunut käytäntöön vienti edellyttää riittäviä ja pitkäjänteisiä resursseja. Erityisesti huomio tulisi kiinnittää alueelliseen saatavuuteen, saavutettavuuteen ja arvioijien osaamiseen. Myös viittomakielilaki (359/2015) ja YK:n vammaissopimus luovat velvoitteita viittomakielisten henkilöiden kielellisten oikeuksien toteutumiselle, joiden tulisi ohjata toimeenpanoa.

Saavutettavuus ja yksilölliset mukautukset

Vammaisfoorumi korostaa, että kielitutkintojen koko prosessin tulee olla saavutettavaa ja esteetöntä kaikille osallistujille. Tämä koskee erityisesti digitaalisten alustojen teknistä saavutettavuutta ja käytettävyyttä eri apuvälinein, mutta myös tutkintotilaisuuksien fyysistä ja kielellistä saavutettavuutta.

Esimerkiksi kuulonäkövammaiset voivat tarvita yksilöllisiä erityisjärjestelyjä kielitutkintoon osallistumisessa. Tämän vuoksi on tärkeää varmistaa mahdollisuus vaihtoehtoihin suoritustapoihin sekä tehdä tarvittavat kohtuulliset mukautukset yksilön tarpeiden mukaisesti. Näin toteutetaan YK:n vammaisyleissopimuksen artiklojen 5 (yhdenvertaisuus), 9 (saavutettavuus) ja 24 (koulutus) edellyttämää veloitetta mahdollistaa yhdenvertaiset mahdollisuudet tutkintojen suorittamiseen.

Terminologia ja lainsäädännöllinen yhteensopivuus

Vammaisfoorumi pitää Kuurojen Liiton tavoin hyväksyttävänä ehdotettua 5 §:n sanamuotoa, joka on yhdenmukainen viittomakielilain ja kansalaisuuslain kanssa. On kuitenkin tärkeää, että lainsäädäntökehityksessä pidetään avoinna mahdollisuus laajentaa tutkintojärjestelmää myös suomenruotsalaisen viittomakielen osalta.

Yhteenvedona toteamme, että Vammaisfoorumi kannattaa esitettyä asetusta ja viittomakielen sisällyttämistä yleisten kielitutkintojen järjestelmään. Samalla painotamme, että toimeenpanossa on huolehdittava saavutettavuudesta, tarvittavista mukautuksista sekä riittävästä resursoinnista, jotta kaikkien vammaisten henkilöiden yhdenvertaiset oikeudet kielitutkintoihin turvataan.

Vammaisfoorumi on 29 valtakunnallisen vammaisjärjestön yhteistyöjärjestö, jonka tarkoituksena on YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan sopimuksen mukaisesti edistää vammaisten ihmisten yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuuksia yhteiskunnassa. Vammaisfoorumi edustaa jäsenjärjestöjensä kautta noin 223 000 vammaista ja pitkäaikaissairasta ihmistä.

Kyröläinen Anni
Vammaisfoorumi ry